

Van verzorgingshuis naar buurtgerichte *community*

Slopen of verkopen? Voor Laurens Simeon & Anna in Rotterdam-Zuid wordt het geen van beide. De woonzorglocatie, met 265 plaatsen ooit de grootste van Nederland, krijgt een nieuwe bestemming. Hier woont jong en oud straks door elkaar en staat wederkerigheid centraal. Alle bewoners steken bijvoorbeeld tien uur per maand in het 'samen en anders' leven in hun eigen buurtgerichte *community*.

'Hier is het
normaal dat je
wat voor
elkaar doet'

Van buiten zie je het nu nog niet, maar de eerste stappen zijn inmiddels gezet om Simeon & Anna te transformeren naar een buurtgerichte *community* met de werknaam Samen & Anders. Een woon/werkcomplex nabij het Zuidplein en het Ikazia Ziekenhuis waar samen wonen, werken en leven centraal staan. Pameijer ondersteunt zo'n 35 mensen die werken voor de kok en het verzorgend personeel. De eerste winkeltjes hebben hun deuren geopend op de begane grond. Daarnaast hebben de eerste zelfstandige bewoners hun intrek genomen naast de 'oude garde' van Simeon & Anna, nu nog zo'n tweehonderd mensen. Etage elf is verhuurd aan een woongroep en op de tiende etage wonen sinds de zomer zo'n tien zelfstandige bewoners van verschillende leeftijden.

Uitproberen en innoveren

'Het verandertraject duurt tot eind 2017', vertelt Guido de Ruiter, innovatie-procesmanager van Samen & Anders. 'Dan opent om de hoek het nieuwe woonzorgcentrum Laurens Veldstraat haar deuren waar straks een deel van de traditionele bewoners gaat

wonen. Deze nieuwe locatie heeft 65 plaatsen voor mensen met een intensieve zorgbehoefte. De komende twee jaar wordt voor Samen & Anders een 'chaordische' periode van *trial and error* waarin we vooral veel zullen uitproberen en proberen te innoveren. We weten wat het einddoel is, maar de weg daarnaartoe verloopt niet in een rechte lijn. We kunnen niet stap-voor-stap vastleggen wanneer veranderingen plaatsvinden.'

Buurtgerichte *community*

Hij legt uit wat het einddoel is: 'Samen & Anders staat voor samen leven en anders doen. Samen & Anders is straks een buurtgerichte *community* waar ouderen en (jong-)volwassenen samenleven met (jong-)volwassenen en ouderen die in sociaal-maatschappelijk en/of financieel opzicht minder sterk zijn. Elke bewoner heeft een eigen studio-appartement van circa 25 m² met een open keukentje en een eigen badkamer. Daarvoor betalen ze circa 185 euro huur per maand en 165 euro servicekosten (inclusief energiekosten). In ruil voor deze lage huur- en servicekosten steken alle bewoners tien uur per maand in de *community*. Dat kunnen structurele activiteiten zijn, zoals werken in de tuin, wandelen met een medebewoner of bijvoorbeeld gitaarles geven. Maar het kan ook om eenmalige diensten gaan: een appeltaart bakken voor een (buurt)bewoner of iemand een lift geven, omdat zijn hond naar de dierenarts moet. Zo ontwikkelen we een informele gemeenschap waarin het normaal is dat je wat voor elkaar doet. We creëren als het ware een dorpje in Rotterdam-Zuid.' De visie en ambitie zijn gebaseerd op het gedachtegoed van *social enterprise*. 'We zijn een sociale onderneming en hebben een verdienmodel, maar onze maatschappelijke missie staat voorop.'

Marktmeester

Om ervoor te zorgen dat diensten breed uitwisselbaar zijn, is straks een marktmeester aanwezig die bewoners helpt en stimuleert bij het uitwisselen van

Bruisend buurtplein

De Afrikaanderwijk Coöperatie is sinds een klein jaar betrokken bij Samen & Anders. Annet van Otterloo, projectleider van de wijkco-op: 'Het belangrijkste doel van onze coöperatie is Rotterdam-Zuid economisch sterk te maken door betrokkenheid van ondernemers bij de wijk te stimuleren en de onderlinge verbanden tussen ondernemers te versterken. Datzelfde doen wij voor in dit project. Het woon/werk-complex moet straks onderdeel uitmaken van de wijk, die brug naar de wijk kunnen wij als coöperatie slaan.' Belangrijkste taak van de wijkcoöperatie is om de begane grond van het pand te vullen met zo'n tien kleine ondernemers. Er is inmiddels een kapper, kledingwinkel, kruidenier en reisbureau voor speciale reizen gevestigd. Van Otterloo: 'Daarnaast zullen ook andere ondernemers hun intrek nemen in Samen & Anders. Ook zijn er plannen voor een wijkrestaurant. Hier kunnen bewoners en omwonenden straks terecht voor gezonde en betaalbare maaltijden. Zo maken we van de begane grond stap-voor-stap een bruisend buurtplein voor bewoners en buurtbewoners.'

diensten. De Ruiter: 'We onderzoeken momenteel ook de mogelijkheden van de inzet van de LeeftSamen app en de Zuiderling.' De LeeftSamen app is een digitaal prikbord voor vraag en aanbod van diensten, ontwikkeld voor onder meer Laurens en Pameijer. De Zuiderling is de ruilmunt van Rotterdam-Zuid, die bedoeld is om het netwerk van bewoners te vergroten en wederkerigheid te stimuleren. Een Zuiderling heeft een waarde van een half uur tijd, dat je kunt 'kopen' of 'verdiene'. Het ruilmiddel maakt het makkelijk hulp te geven en te krijgen van mensen die je nog niet kent. 'Dat biedt mogelijkheden de *community* te vergroten. Bewoners kunnen zo ook diensten uitwisselen met bewoners in Laurens Veldstraat en bewoners in de buurt.'

Keuze

De Ruiter benadrukt dat de buurtgerichte *community* 'niet voor iedereen is'. 'Wie

Projectgroep Samen & Anders

Bovenste rij: Bea Koop-Vellekoop (Laurens), Ronald van Kessel (Laurens), Monique van de Wal (Laurens), Hanneke van der Ven (Laurens). Onderste rij: Guido de Ruiter (Laurens), Esther Verkerk (Laurens), Jolanda Sirre (Pameijer), Annet van Otterloo (Afrikaanderwijk Coöperatie)

voor Samen & Anders kiest, kiest voor het concept van wederkerig- en saamhorigheid. Wij richten ons op mensen met een kleinere portemonnee, die graag iets voor een ander doen en die beter tot hun recht komen in een dorpse omgeving waar mensen nog op elkaar letten. Dat kunnen 65-plussers zijn uit Vreewijk die tot voor kort naar een seniorenflat of een woonzorglocatie zouden verhuizen. Maar bijvoorbeeld ook studenten, mensen die na een verbroken relatie weer alleen gaan wonen of mensen met een licht verstandelijke beperking.'

Verbinding met de wijk

Simeon & Anna is nu letterlijk en figuurlijk nog erg naar binnen gericht. Dat zal in de nabije toekomst veranderen. 'De benedenverdieping wordt gevuld met kleine ondernemers die producten en diensten aan gaan bieden voor de bewoners en de buurt. En het is de bedoeling dat wijkbewoners hier straks bijvoorbeeld ook komen bridgen of een cursus volgen of aanbieden. Om de nieuwe *community* ook optisch toegankelijker te maken, zal een verbouwing moeten plaatsvinden waardoor er een uitnodigende entree komt. Aan de voorkant naar het Zuidplein en aan de achterkant naar Vreewijk. Voor de ruimten op de begane grond zoeken we nog ondernemers die meerwaarde hebben voor de (buurt-)bewoners en het gevoel van toegankelijkheid versterken.'

Partners

Simeon & Anna draait nu nog op zorgfinanciering. Vanaf 2017 moet Samen & Anders zelfstandig draaien. 'Omdat we het zo goedkoop mogelijk willen houden voor de huurders, proberen we zo slim mogelijk om te gaan met middelen en zoeken we waar mogelijk naar samenwerking met stakeholders. Laurens (Laurens Wonen en Laurens Zorg) heeft daarom onlangs een samenwerkingsovereenkomst getekend met Pameijer (zie kader) en de Afrikaanderwijk Wijkcoöperatie (zie kader). Binnen het project trekken we samen op en nemen we gezamenlijk beslissingen. Ook onder meer het Wijkleerbedrijf, Havensteder en samenwerkingsverband Samen één Feijenoord zijn bij het project betrokken.' De Ruiter staat open voor meer samenwerkingspartners. 'We ontwikkelen Samen & Anders in samenhang en willen in gesprek met iedereen die mee wil denken en mee wil doen.' ●

Wilt u meedenken over Samen & Anders? Neem dan contact op met Guido de Ruiter, innovatieproces-manager Samen & Anders via mail@guidoderuiter.nl.

Wonen en werken

Pameijer ondersteunt in Simeon & Anna zo'n 35 mensen die werken voor de kok en de verzorgenden. Jolanda Sirre, accountmanager Pameijer: 'Pameijer ondersteunt dagelijks zo'n 4.500 mensen voor wie deelnemen aan de samenleving lastig is, bijvoorbeeld omdat zij psychische problemen of een (lichte) verstandelijke beperking hebben. Insteek is hen verder te helpen in het leven, of het nu gaat om wonen, werken opvoeden of sociale contacten. Pameijer is gespecialiseerd in het herkennen en ontwikkelen van talenten en vaardigheden die bijdragen aan werk, en het coachen van mensen op de werkvloer. Daarnaast ondersteunt en ontzorgt Pameijer werkgevers bij het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ook met Laurens werken we samen om mensen te begeleiden naar (waar mogelijk betaald) werk. Dat doen we sinds maart 2014 bijvoorbeeld in Simeon & Anna. Een aantal jong-volwassenen helpt de verzorgenden door bewoners eten te geven, ze te begeleiden naar de eetkamer en kleding naar de wasserette te brengen. Daarnaast ondersteunen verschillende mensen de kok binnen het project Pameijer smaakt gezond. In de toekomst is het de bedoeling dat er meer mensen onder onze begeleiding in het huis komen werken. In het restaurant bijvoorbeeld, of in een van de winkels in de plint. Daarnaast zal een aantal mensen, gedeeltelijk ondersteund door Pameijer, zelfstandig komen wonen in Samen & Anders.'